



## Granskning av årsredovisning 2021-12-31

Herrljunga kommun

Mars 2022

# Innehåll

Inledning och sammanfattning

1. Granskningsresultat

**Fel! Bokmärket är inte definierat.**

4

# Inledning och sammanfattning

## Uppdrag och bakgrund

Revisorerna prövar, enligt kommunallagen, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmanrevisorer som utsetts i juridiska personer, även verksamheten i de juridiska personerna. Revisorerna ska bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av delårsrapporten och årsredovisningen.

Enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska en kommuns årsredovisning bestå av en resultaträkning, en balansräkning, en kassaflödesanalys, noter, en driftredovisning, en investeringsredovisning och en förvaltningsberättelse. Sammanställda räkenskaper ska ingå i årsredovisningen om sådana upprättas enligt 12 kap 2§. Årsredovisningens delar ska upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens eller regionens ekonomiska ställning.

Rådet för kommunal redovisning (RKR), som har till uppgift att främja och utveckla god redovisningsred i kommuner och landsting i enlighet med LKBR, har gett ut rekommendationer för den kommunala redovisningen. I tillämpliga delar kan även normering från Redovisningsrådet och Bokföringsnämnden användas. Enligt kommunallagen (KL) är det kommunstyrelsen som ansvarar för årsredovisningens upprättande.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har Deloitte genomfört en granskning av kommunens årsredovisning per 2021-12-31.

## Metod

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsred för kommunal verksamhet. Det innebär att vi har planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Revisionen har omfattat att utifrån en bedömning av väsentlighet och risk granska ett urval av underlag till belopp och annan information i årsredovisningen.

I revisionen har också ingått att pröva redovisningsprinciperna och kommunstyrelsens tillämpning av dem. Det ingår även att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som kommunstyrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen.

Vid granskningen har vi utgått från utkast, version daterad 19 februari 2022. Om förändringar sker i texten efter detta kan det påverka de iakttagelser och rekommendationer som nämns i denna rapport liksom ev svaret på revisionsfrågan.

## Revisionsfrågor och kriterier

Uppfyller årsredovisningen som dokument de krav som ställs? Samt ger den en rättvisande bild och är resultatet förenligt med de mål som beslutats?

- Dvs. en bedömning görs av om årsredovisningen innehåller alla delar som LKBR anger ska finnas med. Samt om årsredovisningen ger en rättvisande bild och är resultatet förenligt med de mål som beslutats?

*Bedöms räkenskaperna som rättvisande och är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål fullmäktige beslutat?*

- Dvs. redogör årsredovisningen för utfallet av verksamheten, samt den ekonomiska ställningen på ett sätt som uppfyller de krav som KL och LKBR ställer? Uppfyller årsredovisningen i allt väsentligt rekommendationerna från RKR? Vi drar en slutsats kring detta utifrån en genomgång av väsentliga resultat- och balansposter med

avseende på olika aspekter som fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt samt innehåll och presentation. Urvalet av vad som granskas görs utifrån en bedömning av väsentlighet och risk.

*Redogör årsredovisningen för måluppfyllelsen på ett sätt som motsvarar utfallet? Är balanskravet uppfyllt?*

- Bedömning av måluppfyllelse utifrån de kriterierna fullmäktige/kommunen beslutat om.
- Bedöms balanskravet bedöms vara uppfyllt.

## Svar på revisionsfrågan

Årsredovisningen bedöms uppfylla de krav på innehåll som ställs på en årsredovisning i LKBR och RKR.

De finansiella målen och verksamhetsmålen som fullmäktige beslutat om redovisas i årsredovisningen. Målbedömningen bör förtydligas av kommunstyrelsen och hänsyn bör tas till samtliga indikatorer. Pga detta delar vi endast delvis kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen.

Balanskravet bedöms vara uppfyllt.

Den finansiella redovisningen bedöms i allt väsentligt vara rättvisande men kommunen redovisar pensionerna på ett sätt som inte står i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

### ***Iakttagelser och noteringar***

Vid granskning av väsentliga resultatposter och balansposter samt måluppfyllelse har vi gjort följande väsentliga iakttagelser eller noteringar. (För den totala sammanställningen se Excel-tabeller på följande sidor):

- Avsättning för pensioner
- Redovisning av schablonbidrag för flyktingar
- Finansiell leasing
- Bedömning av måluppfyllelse

## Rekommendationer

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- ändra till en redovisningsmetod för pensioner som är i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning,
- se över redovisningen av schablonbidrag för flyktingar genom att intäktsföra bidragen i enlighet med god redovisningssed
- att ta ställning till vilka tillgångar som ska redovisas som finansiell leasing.
- förtydliga vilka indikatorer eller andra parametrar som bedömningen av måluppfyllelsen grundar sig på samt vilka kriterier som används för att bedöma om måluppfyllelsen är god eller behöver förbättras. Den version som granskats är inte den slutliga men vi noterar att det finns ottydligheter kring hur bedömningen av mål görs. Det bör tydliggöras hur bedömningen av måluppfyllelse görs då bedömningen ofta landar i god eller medelgod uppfyllelse trots att endast ett fåtal indikatorer är uppfyllda.

Jönköping den 10 mars 2022

DELOITTE AB

**Pernilla Rehnberg**  
Auktoriserad revisor

**Revsul Dedic**  
Konsult/revisor

**Annika C Karlsson**  
Konsult/Revisor

# 1. Granskningsresultat

## 1.1 Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar

Nedan presenteras vår granskning av årsredovisningen baserat på revisionskriterierna. För att tydliggöra huruvida kommunens årsredovisning är i överensstämmelse med kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning finns nedan en tabell över ett antal lagkrav:

Lagkrav	Lagrum	Uppfylls?
Uppfylls kraven på årsredovisningens innehåll enligt 4 kap LKBR?	4 kap 1 § LKBR	Ja
Finns upplysning om skälen till ev avvikelser från normgivande organ på det kommunala området (RKR)?	4 kap 3§ LKBR 9 kap LKBR	Ja
Följs uppställningsformerna för resultat och balansräkning?	5 och 6 kap LKBR	Ja
Innehåller förvaltningsberättelsen en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning?	11 kap 9§ LKBR	Ja
Lämnas de ytterligare upplysningar som krävs för att bilden ska bli rättvisande?	4 kap 3§ LKBR 9 kap LKBR	Ja
Finns upplysningar om händelser av väsentlig betydelse som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.	4 kap 3§ LKBR/11 kap 3§ LKBR	Ja
Finns översikt över utvecklingen av kommunens eller regionens verksamhet?	11 kap 1§ LKBR	Ja
Finns upplysningar om kommunens förväntade utveckling?	11 kap 4§ LKBR	Ja
Finns upplysningar om väsentliga personalförhållanden och uppgift om sjukfrånvaro?	11 kap 5-6§§ LKBR	Ja
Finns en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet?	10 kap 2§ LKBR	Ja
Finns en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.	10 kap 1§ LKBR	Ja
Anges hur ett eventuellt negativt resultat ska regleras – är balanskravet uppfyllt?	11 kap 10§ LKBR	Ja
Hur målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts?	11 kap 9§ LKBR	Ja
Ingår sammanställda räkenskaper för ev kommunal koncern?	12 kap 1§ LKBR	Ja

## 1.2 Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen har granskats utifrån informationen i årsredovisningen samt erhållen bilaga "Herrljunga kommun, övergripande mål". För verksamhetsmål 2 har samtliga underlag för kommunstyrelsens bedömning begärts in.

Kommunfullmäktige har inför 2021 beslutat om nya verksamhetsmål. För redovisningen av måluppfyllelse finns det inte en beslutad ambitionsnivå för målen att rapportera mot. Det är därför oklart hur utvecklingen av målen ska bedömas. Det framkommer inte i årsredovisningen eller bilaga vad bedömningen baseras på men i samtal med kommunledningen framkommer att det primärt är nämndernas verksamhetsberättelse, dialog med nämnderna samt samlad erfarenhet. Indikatorer och utfall finns i viss mån i tillhandahållen bilaga men måluppfyllelsen redovisas i årsredovisningen i kvalitativ text vilket tenderar att beskriva utvecklingen svepande såsom "aktivt arbetat emot" och "fokuserat på". Resultatet av objektiva indikatorer både övergripande och på nämnds nivå beaktas inte utan redovisningen består främst i en beskrivning av genomförda aktiviteter och utmaningar.

Vi ser positivt på att kommunen påbörjat ett utvecklingsarbete för förbättrad analys samtidigt som det är viktigt att ha en balans mellan objektiva mätetal och kvalitativ analys för en väl underbyggd bedömning. Det är första gången som kommunen rapporterar på de

beslutade målen och vi har förståelse att målen är i en utvecklingsprocess samtidigt som redovisningen i nuläget ger begränsad vägledning för styrning. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att förtydliga ambitionsnivå, hur utvecklingen ska bedömas och säkerställa att det finns förutsättning att tydligt utläsa utvecklingen för verksamhetsmålen.

En generell iakttagelse är att den kvalitativa analysen avseende verksamhetsmålen tenderar att lyfta fram positiva aspekter och utelämnar analys kring de indikatorer som inte är uppfyllda/redovisas bristfälligt. Vår uppfattning är att kommunstyrelsen ska redovisa en rättvisande bild av kommunens utveckling. Andelen uppfyllda indikatorer är ca 35%. Syftet med indikatorerna är att de ska fånga målets utveckling. Om indikatorerna uppfylls i låg grad bör analys göras av om utvecklingen verkligen är så god som det kommuniceras i nämndens/kommunledningens bedömning eller om sättet att mäta indikatorerna är bristfälligt.

Vi noterar att det inte framgår vad kommunstyrelsen avser med nivåerna av måluppfyllelse (god/medelgod) samt att kriterier för målbedömningen heller inte framgår av texten i dess nuvarande form.

*Nedan följer en bedömning av om de finansiella målen är uppfyllda, om verksamhetsmålen är uppfyllda samt en redogörelse för de iakttagelser som gjorts i granskningen av resultat- och balansräkning samt övriga delar av årsredovisningen.*

Finansiella mål	Återkoppling till målen i årsredovisningen	Kommunstyrelsens bedömning	Deloitte's bedömning
Resultatet under en treårsperiod ska uppgå till minst 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella bidrag	<ul style="list-style-type: none"> <li>Under den senaste treårsperioden har kommunens resultat uppgått till 3,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.</li> </ul>	Målet uppfylls	Vi delar kommunstyrelsens bedömning
Investeringarna ska självfinansieras under en femårsperiod (100%)	<ul style="list-style-type: none"> <li>Självfinansieringsgraden har under 2017-2021 uppgått till 71 procent.</li> </ul>	Målet uppfylls inte	Vi delar kommunstyrelsens bedömning Vi noterar att det inte framkommer hur kommunen räknar ut självfinansieringsgrad. För aktuell period redovisas enbart resultat och investeringsutfall inte avskrivningar.
Soliditeten inte ska understiga 35 procent.	<ul style="list-style-type: none"> <li>Soliditeten under 2021 uppgår till 41%.</li> </ul>	Målet uppfylls	Vi delar kommunstyrelsens bedömning

Uppfyllelse av verksamhetsmål	Återkoppling till målen i årsredovisningen	Kommunstyrelsens bedömning	Deloitte's bedömning
<p>Herrljunga kommun har valt att förändra målstyrningen som består av tre övergripande fokusområden.</p> <p>En välkomnande och attraktiv kommun</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Enligt tillhandahållen bilaga utgörs målet av tre delmål som redovisas med beskrivande text och 16 indikatorer. 4 indikatorer redovisas som uppfyllda, resterande ej uppfyllda eller saknar utfall/målvärde.</li> </ul>	<p>God måloppfyllelse</p>	<p>Vår uppfattning är att kommunstyrelsens redovisning och bedömning av målet inte är fullt ut rättvisande då information om indikatorer som inte uppfylls/inte kan utläsas eller går enligt plan utelämnas. Endast 4 av 16 indikatorer uppfylls. I text redovisas aktiviteter som rimligtvis bör bidra till måloppfyllelse men det lämnas otillräcklig information om faktisk utveckling och vad som legat till grund för bedömning. Vår bedömning är att det, i dagsläget, saknas tillräckliga underlag för uttalandet om måloppfyllelse.</p>
<p>En hållbar och inkluderande kommun</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Enligt tillhandahållen bilaga utgörs målet av tre delmål som redovisas med beskrivande text och 16 indikatorer. 4 indikatorer redovisas som uppfyllda, resterande ej uppfyllda eller saknar utfall/målvärde.</li> </ul>	<p>God måloppfyllelse</p>	<p>Vår uppfattning är att kommunstyrelsens redovisning och bedömning av målet inte är fullt ut rättvisande då information om indikatorer som inte uppfylls/inte kan utläsas eller går enligt plan utelämnas. Endast 4 av 16 indikatorer uppfylls. I text redovisas aktiviteter som rimligtvis bör bidra till måloppfyllelse men det lämnas otillräcklig information om faktisk utveckling och vad som legat till grund för bedömning. Vår bedömning är att det, i dagsläget, saknas tillräckliga underlag för uttalande om måloppfyllelse.</p>
<p>En utvecklande kommun</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Enligt tillhandahållen bilaga utgörs målet av tre delmål som redovisas med beskrivande text och 18 indikatorer. 10 indikatorer redovisas som uppfyllda, resterande ej uppfyllda eller saknar utfall/målvärde.</li> </ul>	<p>Medelgod måloppfyllelse</p>	<p>Måloppfyllelsen utifrån andelen uppfyllda indikatorer är bättre än för de övriga två verksamhetsmålen ändå anses måloppfyllelsen medelgod till skillnad från god. Det finns otillräcklig information kring vad som legat till grund för bedömningen men utifrån andelen uppfyllda indikatorer (10 av 18) och den kompletterande analysen delar vi kommunstyrelsens bedömning att måloppfyllelsen är medelgod.</p>

## 1.3 Finansiella dokument

Granskning av finansiella dokument	lakttagelser	Förslag till rekommendation
Kassa/bank	inget att rapportera	
Kortfristiga fordringar	inget att rapportera	
Materiella anläggningstillgångar	<p><b>Finansiell leasing</b></p> <p>Vi har noterat att kommunen inte redovisar några tillgångar som finansiell leasing. Enligt RKR 5 ska <i>"ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal, om det innebär att den framtida servicepotential eller ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren."</i> Vissa tillgångar kommer fortsatt att redovisas som operationell leasing.</p> <p>Kommunen har inte gjort någon bedömning av detta och därmed har RKR 5 inte tillämpats i redovisningen 2021.</p>	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att bedöma vilka tillgångar som bör redovisas som finansiell leasing och vilka tillgångar som fortsatt bör hanteras som operationell leasing. Som grund för denna bedömning bör RKR 5 användas.
Finansiella anläggningstillgångar	inget att rapportera	
Långfristiga skulder	inget att rapportera	
Kortfristiga skulder	inget att rapportera	



## Avsättningar

**Avsättning för pensioner**

Efter beslut i kommunfullmäktige har Herrljunga kommun sedan 2019 redovisat pensioner enligt fullfonderingsmodellen. Detta innebär att alla pensionsåtaganden redovisas under posten avsättningar i balansräkningen. Kommunen redovisade tidigare åtaganden för pensioner gjorda innan 1998 som ansvarsförbindelser – i årsredovisningen 2021 redovisas 0 kr som ansvarsförbindelse för pensioner men 185 mkr som avsättning för pensioner. Enligt 6 kap 4§ lagen om kommunal bokföring och redovisning ska inte förpliktelser som intjänats före år 1998 tas upp som skuld eller avsättning. De ska redovisas som ansvarsförbindelser.

Dvs. kommunens redovisning av pensionsskulden sker inte på det sätt som lagstiftaren tänkt. Den förändring som kommunen beslutade om ledde också till att kommunens egna kapital sjönk.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att tillämpa en redovisningsmetod för pensionerna som är i överensstämmelse med den metod som lagen om kommunal bokföring och redovisning anger. Den redovisningsmetod som Herrljunga kommun använder är ännu inte införd i lagen.

## Eget kapital

inget att rapportera

## Poster inom linjen/ansvarsförbindelser

Inget att rapportera

## Resultaträkning

**Schablonbidrag för flyktingar**

Vad gäller schablonbidrag för flyktingar så anger kommunen följande som redovisningsmetod;

”Varje enskilt års över- respektive underskott balanseras för att inte påverka kommunens egna medel. Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat. På motsvarande sätt redovisas ett underskott för avräknad grupp i årets resultat senast tre år efter ankomståret. Vi anser att kommunen inte bokför dessa intäkter på det sätt som nämns i RKR:s rekommendationer och därmed inte i enlighet med god redovisningssed.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över redovisningen av schablonbidrag för flyktingar genom att intäktsföra bidragen i enlighet med god redovisningssed. Under 2022 kommer sådan ersättning inte längre att redovisas i kommunens redovisning.



Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see [www.deloitte.com/about](http://www.deloitte.com/about) to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 345,000 people worldwide make an impact that matters at [www.deloitte.com](http://www.deloitte.com).

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2022 For more information, contact Deloitte AB.